سُورَةُ الفُرْقَانِ (مَكيّة)

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

تَبَارَكَ ٱلَّذِى نَزَّلَ ٱلۡفُرۡقَانَ عَلَىٰ عَبۡدِهِۦ لِيَكُونَ لِلۡعَٰلَمِينَ نَذِيرًا ١ بەرزو پیرۆزو پاک و بڵندە ئەو زاتەی
کە قورئانی دابەزاندووە تا ببێتە جیاکەرەوەی ڕاست و ناڕاست، بۆ سەر بەندەی خۆی (ﷺ) تا ببێتە هۆشیار
کەرەوەو بێدارکەرەوەی دانیشتوانی جیهان لە هەموو سەردەمێکدا. ٱلَّذِى لَهُۥ مُلۡكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ وَلَمۡ
يَتَّخِذۡ وَلَدًا وَلَمۡ يَكُن لَّهُۥ شَرِيكٌ فِى ٱلۡمُلۡكِ وَخَلَقَ كُلَّ شَىۡءٍ فَقَدَّرَهُۥ تَقۡدِيرًا ٢ ئەو زاتەی کە هەموو
ئاسمانەکان و زەوی موڵکی ئەوەو هەر ئەو خاوەنیانە، کەسیشی نەکردووە بە ڕۆڵەی خۆی و کەسی نەکردووە بە
شەریک و هاوبەش لە مەودای موڵک و دەسەڵاتیدا، هەموو شتێکی دروستکردووە بە ئەندازەو قەبارە و
شێوە و تام و بۆن و ڕەنگ و جیاوازی هەمە جۆر... هتد، نەخشەی ڕێک و پێکی بۆ هەموو شتێک داناوە
(بە شێوەیەک کە پێویستیەکانی ئادەمیزاد دابین بکەن و لە خزمەتیدا بن). وَٱتَّخَذُواْ مِن دُونِهِۦٓ ءَالِهَةً لَّا
يَخۡلُقُونَ شَيۡـًٔا وَهُمۡ يُخۡلَقُونَ وَلَا يَمۡلِكُونَ لِأَنفُسِهِمۡ ضَرًّا وَلَا نَفۡعًا وَلَا يَمۡلِكُونَ مَوۡتًا وَلَا حَيَوٰةً وَلَا
نُشُورًا ٣کەچی هاوەڵگەران لە جیاتی ئەو زاتە شتانێکی تریان کردووە بە خوای خۆیان کە هیچ دروست
ناکەن و هیچیان پێ بەدی ناهێنرێت، بەڵکو خۆیان دروست دەکرێن، (تەنانەت) ناتوانن سودێک یان
زەرەرێک بە خۆیان بگەیەنن، هەروەها نە مردنیان بە دەستە، نە ژیان، نە زیندوو کردنەوە وَقَالَ ٱلَّذِينَ
كَفَرُوٓاْ إِنۡ هَٰذَآ إِلَّآ إِفۡكٌ ٱفۡتَرَىٰهُ وَأَعَانَهُۥ عَلَيۡهِ قَوۡمٌ ءَاخَرُونَۖ فَقَدۡ جَآءُو ظُلۡمًا وَزُورًا ٤ ئەوانەی بێ
باوەڕ بوون وتویانە: ئەم قورئانە درۆیەک نەبێت کە (محمد ﷺ) خۆی هەڵیبەستووە، شتێکی تر نی‌یە، کەسانی
تریش یارمەتیانداوە، بە ڕاستی ئەوانە (بەو گوفتارەیان) ستەم و بوختانێکی گەورە دەکەن و قسەیەکی ناڕەوایان
کردووە. وَقَالُوٓاْ أَسَٰطِيرُ ٱلۡأَوَّلِينَ ٱكۡتَتَبَهَا فَهِىَ تُمۡلَىٰ عَلَيۡهِ بُكۡرَةً وَأَصِيلًا ٥ هەروەها وتویانە: ئەم
قورئانە داستانی پێشینەکانەو داوای نوسینەوەیانی کردووە، بەیانیان و ئێواران بەسەریدا دەیخوێننەوە!! قُلۡ أَنزَلَهُ
ٱلَّذِى يَعۡلَمُ ٱلسِّرَّ فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۚ إِنَّهُۥ كَانَ غَفُورًا رَّحِيمًا ٦ تۆ ئەی (محمد ﷺ) بڵێ: ئەو زاتەی
ئەم قورئانەی دابەزاندووە بە هەموو نهێنیەک دەزانێت لە ئاسمانەکان و زەویدا، هەر ئەویش هەمیشەو بەردەوام
لێخۆشبوو میهرەبانە. وَقَالُواْ مَالِ هَٰذَا ٱلرَّسُولِ يَأۡكُلُ ٱلطَّعَامَ وَيَمۡشِى فِى ٱلۡأَسۡوَاقِ لَوۡلَآ أُنزِلَ إِلَيۡهِ مَلَكٌ

فَيَكُونَ مَعَهُۥ نَذِيرًا ﴿٧﴾ ئەوانەی بێ باوەڕن دەڵێن: ئەم پێغەمبەرە چییەتی، خواردن دەخوات و بەبازاڕدا
دەڕوات و دەگەڕێت، دەبوایە فریشتەیەک بۆ لای دابەزیبایە!! تائەویش لەگەڵیدا خەڵکی بێداربکاتەوەو (
لەسەرەنجامی سەرپێچی) بیانترسێنێت.!! أَوْ يُلْقَىٰٓ إِلَيْهِ كَنزٌ أَوْ تَكُونُ لَهُۥ جَنَّةٌ يَأْكُلُ مِنْهَا ۚ وَقَالَ
ٱلظَّٰلِمُونَ إِن تَتَّبِعُونَ إِلَّا رَجُلًا مَّسْحُورًا ﴿٨﴾ یاخود گەنجینەیەکی لە ئاسمانەوە بۆ فڕێ بدرایە، یاخود باخ و
باخات و بێستانێکی تایبە تی ببوایە و لێی بخواردایە، بەڵکو ستەمکاران دەڵێن بە ئیمانداران: ئێوە تەنها شوێن
پیاوێکی جادوو لێکراو نەبێت، شوێن کەسی تر نەکەوتوون؟! ٱنظُرْ كَيْفَ ضَرَبُوا۟ لَكَ ٱلْأَمْثَٰلَ فَضَلُّوا۟ فَلَا
يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا ﴿٩﴾ تەماشاکە و سەرنج بدە (لەو نەفامانە) چۆن نموونە و بیانووت بۆ هێنایەتەوە، ئەوانە
گومڕا بوون و ڕێگەیەک نادۆزنەوە بۆ سەرزەنشت کردنت، یاخود بۆ ڕزگاری و ئاسوودەیی دنیاو قیامەت.
تَبَارَكَ ٱلَّذِىٓ إِن شَآءَ جَعَلَ لَكَ خَيْرًا مِّن ذَٰلِكَ جَنَّٰتٍ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ وَيَجْعَل لَّكَ قُصُورًۢا
﴿١٠﴾ لەحاڵەتێکدا ئەو زاتە مەزن وپیرۆزە، زاتێکە کە ئەگەر بیەوێت زۆر لەوەی کە خوانەناسان باسی دەکەن
چاکترت پێ دەبەخشێت.. باخ وباخاتی (جوان و ڕازاوەت هەرلە دنیادا بۆ دەڕەخسێنێت) کە چەندەها ڕووبار
بەژێر درەختەکانیدا دەڕوات، هەروەها کۆشک و تەلاری بەرزو بڵندت پێ دەبەخشێت بَلْ كَذَّبُوا۟ بِٱلسَّاعَةِ ۖ
وَأَعْتَدْنَا لِمَن كَذَّبَ بِٱلسَّاعَةِ سَعِيرًا ﴿١١﴾ نەخێر، (ڕەخنەکانیان بەجێ نییە)، ئەگینا ئەوان بڕوایان هەر
بەقیامەت نیە، ئێمەش ئاگری بڵێسەدارمان بۆ ئەو کەسانە ئامادەکردووە کە بڕوایان بە قیامەت نیە. إِذَا رَأَتْهُم
مِّن مَّكَانٍۭ بَعِيدٍ سَمِعُوا۟ لَهَا تَغَيُّظًا وَزَفِيرًا ﴿١٢﴾ کاتێک هەر لە دوورەوە ئەو ئاگرە بڵێسەدارە خوانەناسان
دەبینێت، دەنگی خەشم و قین و هەناسەی داخ لە دڵی دەبیستن. وَإِذَآ أُلْقُوا۟ مِنْهَا مَكَانًا ضَيِّقًا مُّقَرَّنِينَ
دَعَوْا۟ هُنَالِكَ ثُبُورًا ﴿١٣﴾ هەرکاتێک ئەوانە بە کۆت و زنجیرەوە فڕێ دەدرێنە ناو شوێنێکی تەنگەبەرەوە لە
دۆزەخدا، داوای مەرگ و تیاچوون دەکەن و مردن بە ئاوات دەخوازن لەوێ. لَّا تَدْعُوا۟ ٱلْيَوْمَ ثُبُورًا وَٰحِدًا
وَٱدْعُوا۟ ثُبُورًا كَثِيرًا ﴿١٤﴾ ئەوسا پێیان دەوترێت ئەمڕۆ داوای تەنها مردنێک مەکەن، بەڵکو داوای مردنی زۆر
بێ شومار بکەن و ئاواتی بۆ بخوازن!! قُلْ أَذَٰلِكَ خَيْرٌ أَمْ جَنَّةُ ٱلْخُلْدِ ٱلَّتِى وُعِدَ ٱلْمُتَّقُونَ ۚ كَانَتْ لَهُمْ جَزَآءً
وَمَصِيرًا ﴿١٥﴾ ئەی پێغەمبەر (ﷺ) پێیان بڵێ: باشە، ئەو حاڵە چاکترە، یان بەهەشتی هەمیشە و بەردەوام کە
بەڵێن دراوە بە خواناسان وپارێزکاران، هەر دەمێکیشە ئامادە کراوە بۆیان، کە پاداشتەو سەرئەنجام. لَّهُمْ فِيهَا

مَا يَشَآءُونَ خَٰلِدِينَۚ كَانَ عَلَىٰ رَبِّكَ وَعۡدٗا مَّسۡـُٔولٗا ١٦ لەوبەهەشتەدا هەرچی داوای بکەن بۆیان ئامادەیە
هاوڕێ لەگەڵ ژیانی نەبڕاوەدا، ئەوەش بەڵێنێکە لەلایەن پەروەردگارتەوە و خۆی بەر پرسیار کردووە لێی. وَيَوۡمَ
يَحۡشُرُهُمۡ وَمَا يَعۡبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ فَيَقُولُ ءَأَنتُمۡ أَضۡلَلۡتُمۡ عِبَادِي هَٰٓؤُلَآءِ أَمۡ هُمۡ ضَلُّواْ ٱلسَّبِيلَ ١٧
ڕۆژێک دێت خوا بێ باوەڕان کۆدەکاتەوە و هەموو ئەو شتانەش کە لەجیاتی خوا دەیانپەرست، ئەوسا (خوا
ڕوو بەپەرستراوەکان) دەفەرمویێت: ئایا ئێوە ئەو بەندانەی منتان گومڕا کرد؟ یاخود خۆیان ڕێبازی ڕاستیان ویڵ
کرد و گومڕا بوون؟.قَالُواْ سُبۡحَٰنَكَ مَا كَانَ يَنۢبَغِي لَنَآ أَن نَّتَّخِذَ مِن دُونِكَ مِنۡ أَوۡلِيَآءَ وَلَٰكِن مَّتَّعۡتَهُمۡ
وَءَابَآءَهُمۡ حَتَّىٰ نَسُواْ ٱلذِّكۡرَ وَكَانُواْ قَوۡمَۢا بُورٗا ١٨ لە وەڵامدا دەڵێن: خوایە، پاکی و بێگەردی بۆ تۆیە، هەرگیز
ڕەوا نیە ئێمە جگە لە تۆ کەسێک، یان شتێکی تر بپەرستین یان بیکەینە پشتیوان و یاوەری خۆمان، بەڵام تۆ
نازو نیعمەتت بەو خەڵکە گومڕاییە و باوو باپیرانیان بەخشی بوو، ئیتر هەموو یاداوەری و یاد خستنەوەکانیان
فەرامۆش کرد و بوونە قەومێکی بێ خێر و تیاچوو. فَقَدۡ كَذَّبُوكُم بِمَا تَقُولُونَ فَمَا تَسۡتَطِيعُونَ صَرۡفٗا وَلَا
نَصۡرٗاۚ وَمَن يَظۡلِم مِّنكُمۡ نُذِقۡهُ عَذَابٗا كَبِيرٗا ١٩ ئەوسا بەسەر گەردانەکان دەوترێت ئەوەتە پەرستراوەکان
گوفتاری ئێوەیان بە درۆ خستەوە، ئیتر نە دەتوانن لە سزای خوایی خۆتان دەرباز بکەن، نە دەتوانن
پشتیوانێک بە دەست بهێنن، جا هەر کەستان بیەوێت ستەمێک بکات، ئەوە ئێمە سزایەکی سەخت و گەورە
وساماناکی پێ دەچێژین. وَمَآ أَرۡسَلۡنَا قَبۡلَكَ مِنَ ٱلۡمُرۡسَلِينَ إِلَّآ إِنَّهُمۡ لَيَأۡكُلُونَ ٱلطَّعَامَ وَيَمۡشُونَ فِي
ٱلۡأَسۡوَاقِۗ وَجَعَلۡنَا بَعۡضَكُمۡ لِبَعۡضٖ فِتۡنَةً أَتَصۡبِرُونَۗ وَكَانَ رَبُّكَ بَصِيرٗا ٢٠ ئێمە پێش تۆ (ئەی محمد ﷺ)
هیچ کەسێکمان لە پێغەمبەران ڕەوانە نەکردووە کە خواردنیان نەخواردبێت، یان بە بازاڕدا نەگەڕابن، ئێمە
هەندێک لە ئێومان کردۆتە هۆی تاقیکردنەوەی هەندێکی ترتان.. ئایا خۆدەگرن و خۆڕاگر دەبن، بێگومان
پەروەردگاری تۆ هەمیشە و بەردەوام بینایە (بە هەڵسوکەوتی بەندەکانی). ج١٩. ۞ وَقَالَ ٱلَّذِينَ لَا يَرۡجُونَ
لِقَآءَنَا لَوۡلَآ أُنزِلَ عَلَيۡنَا ٱلۡمَلَٰٓئِكَةُ أَوۡ نَرَىٰ رَبَّنَاۗ لَقَدِ ٱسۡتَكۡبَرُواْ فِيٓ أَنفُسِهِمۡ وَعَتَوۡ عُتُوّٗا كَبِيرٗا ٢١
ئەوانەی بە ئومێدی دیداری ئێمە نین وتیان: ئەوە بۆ فریشتە دانەبەزێنرا بۆ لامان (تا دڵنیا بین لە حەقیقەتی
قورئان و پێغەمبەر ﷺ) یاخود پەروەردگارمان بە چاوی خۆمان ببینین، سوێند بە خوا بێگومان ئەوانە لە

دەروونی خۆیاندا خۆیان بەگەورە دەزانن، لە سنوور ترازاون و سەرکەشیان بێ ئەندازەیە. يَوۡمَ يَرَوۡنَ
ٱلۡمَلَٰٓئِكَةَ لَا بُشۡرَىٰ يَوۡمَئِذٖ لِّلۡمُجۡرِمِينَ وَيَقُولُونَ حِجۡرٗا مَّحۡجُورٗا ﴿٢٢﴾ ئەو ڕۆژەی کە فریشتە کان دەبینن
هیچ جۆرە مژدەیەک بۆ تاوانباران نیە (بۆیە بە کزی و خەجاڵەتی و کەساسیەوە) دەڵێن: خۆزگە بۆ پەنایەک،
یان شوێنێکی داڵدەدارو پارێزراو!! وَقَدِمۡنَآ إِلَىٰ مَا عَمِلُواْ مِنۡ عَمَلٖ فَجَعَلۡنَٰهُ هَبَآءٗ مَّنثُورًا ﴿٢٣﴾ کاتێک
هاتین و تەماشای ئەوەمان کرد کە کردوویانە (هەمووی تاوان بوو) بەربامانداو کردمانە تەپوتۆزێکی پەرش و
بڵاو. أَصۡحَٰبُ ٱلۡجَنَّةِ يَوۡمَئِذٍ خَيۡرٞ مُّسۡتَقَرّٗا وَأَحۡسَنُ مَقِيلٗا ﴿٢٤﴾ بەهەشتیەکان لەو ڕۆژەدا جێگەو ڕێگەیان
زۆر خۆش و ڕازاوەیە و شوێنی حەوانەوەیان چاک و لەبارە. وَيَوۡمَ تَشَقَّقُ ٱلسَّمَآءُ بِٱلۡغَمَٰمِ وَنُزِّلَ ٱلۡمَلَٰٓئِكَةُ
تَنزِيلًا ﴿٢٥﴾ ڕۆژێک دێت ئاسمان لەت وپەت دەبێت بە هۆی هەورێکی تایبەتی‌یەوە، بەڕاستی فریشتەکانیش
دادەبەزێنرێن دەستە دەستە و گرۆ گرۆ بە شێوەیەکی تایبەت. ٱلۡمُلۡكُ يَوۡمَئِذٍ ٱلۡحَقُّ لِلرَّحۡمَٰنِۚ وَكَانَ يَوۡمًا عَلَى
ٱلۡكَٰفِرِينَ عَسِيرٗا ﴿٢٦﴾ ئەو ڕۆژە ئیتر موڵک و دەسەڵاتداری ڕاستەقینە بە دەست خوای میهرەبانە، بێگومان
ئەو ڕۆژە ڕۆژێکی زۆر سەخت و دژوار دەبێت لەسەر بێ باوەڕ و خوانەناسان (زۆر پەشیمان دەبن). وَيَوۡمَ
يَعَضُّ ٱلظَّالِمُ عَلَىٰ يَدَيۡهِ يَقُولُ يَٰلَيۡتَنِي ٱتَّخَذۡتُ مَعَ ٱلرَّسُولِ سَبِيلٗا ﴿٢٧﴾ ڕۆژێک دێت ستەمکار قەپ
دەکات بەهەردوو دەستی خۆیدا وگاز لە هەردوو دەستی خۆی دەگرێت (لە پەشیمانیدا و) دەڵێت: خۆزگە
لەگەڵ پێغەمبەردا ﷺ ڕێبازی ئیمانم بگرتایە. يَٰوَيۡلَتَىٰ لَيۡتَنِي لَمۡ أَتَّخِذۡ فُلَانًا خَلِيلٗا ﴿٢٨﴾ مەرگ بۆ خۆم،
خۆزگە فلان کەسم نەکردایەتە هاوەڵ و دۆستی خۆم (چونکە سەری لێشێواندم). لَّقَدۡ أَضَلَّنِي عَنِ ٱلذِّكۡرِ
بَعۡدَ إِذۡ جَآءَنِيۗ وَكَانَ ٱلشَّيۡطَٰنُ لِلۡإِنسَٰنِ خَذُولٗا ﴿٢٩﴾ بەڕاستی گومڕاو وێلی کردم لە بەرنامەی خوا دوای
ئەوەی پێم ڕاگەیەنرا بوو، شەیتان هەمیشە و بەردەوام هانی مرۆڤ دەدات بۆ گوناهو تاوان، لەکاتی تەنگانەشدا
پشتی بەردەدات. وَقَالَ ٱلرَّسُولُ يَٰرَبِّ إِنَّ قَوۡمِي ٱتَّخَذُواْ هَٰذَا ٱلۡقُرۡءَانَ مَهۡجُورٗا ﴿٣٠﴾ دوای دوور کەوتنەوەی
ئوممەت لە قورئان پێغەمبەرﷺ سکاڵا دەکات و دەفەرموێت: پەروەردگارا بەڕاستی قەومەکەم وازیان لەم قورئانە
هێناوە و پشت گوێیان خستووە و گرنگی پێ نادەن. وَكَذَٰلِكَ جَعَلۡنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوّٗا مِّنَ ٱلۡمُجۡرِمِينَۗ وَكَفَىٰ

بِرَبِّكَ هَادِيًا وَنَصِيرًا ﴿٣١﴾ هەر بەو شێوەیەی (کە تۆ ئەی محمد ﷺ دژایەتی دەکرێیت) بۆ هەر پێغەمبەرێک
دوژمن و ملۆزممان لە تاوانباران فەراهەم هێناوە، (بەڵام دلنیابە کە)پەروەردگات بەسە کە ڕێنموویت بکات و
پشتیوانیت لێ بکات. وَقَالَ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ لَوۡلَا نُزِّلَ عَلَيۡهِ ٱلۡقُرۡءَانُ جُمۡلَةٗ وَٰحِدَةٗۚ كَذَٰلِكَ لِنُثَبِّتَ بِهِۦ
فُؤَادَكَۖ وَرَتَّلۡنَٰهُ تَرۡتِيلٗا ﴿٣٢﴾ کافرەکان (بیانوویەکی تریان گرت و) وتیان: ئەوە بۆ قورئان بە یەک کەرەت بۆی
ڕەوانە ناکرێت، بێگومان ئێمە هەر بەو شێوەیە ڕەوانەی دەکەین، تا دڵی تۆ زیاتر دڵنیا بکەین، بەردەوام
بەجوانی دایدەرێژین و دەیگەیەنین. وَلَا يَأۡتُونَكَ بِمَثَلٍ إِلَّا جِئۡنَٰكَ بِٱلۡحَقِّ وَأَحۡسَنَ تَفۡسِيرًا ﴿٣٣﴾ خوانەناسان
هیچ ڕەخنەیەکت لێ ناگرن، لە بەرامبەریەوە ئێمە حەقیقەت و ڕاستیمان بۆ تۆ نەهێنا بێت و بەجوانی هەموو
شتێکت بۆ ڕوون نەکەینەوە. ٱلَّذِينَ يُحۡشَرُونَ عَلَىٰ وُجُوهِهِمۡ إِلَىٰ جَهَنَّمَ أُوْلَٰٓئِكَ شَرّٞ مَّكَانٗا وَأَضَلُّ سَبِيلٗا
﴿٣٤﴾ ئەو تاوانبارانەی (دژایەتی بەرنامەی خوا دەکەن)، لەسەر ڕووخساریان کێش دەکرێن بۆ دۆزەخ و تیایدا
کۆدەکرێنەوە، ئا ئەوانە ناخۆشترین جێگەیان هەیە، چونکە گومڕاترین ڕێبازیان کاتی خۆی گرتبووە بەر. وَلَقَدۡ
ءَاتَيۡنَا مُوسَى ٱلۡكِتَٰبَ وَجَعَلۡنَا مَعَهُۥٓ أَخَاهُ هَٰرُونَ وَزِيرٗا ﴿٣٥﴾ سوێند بە خوا بێگومان ئێمە کاتی خۆی کتێبی
تەوراتمان بەخشی بە موسا و هاروونی برایشیمان کردە وەزیرو یاریدەدەری. فَقُلۡنَا ٱذۡهَبَآ إِلَى ٱلۡقَوۡمِ ٱلَّذِينَ
كَذَّبُواْ بِـَٔايَٰتِنَا فَدَمَّرۡنَٰهُمۡ تَدۡمِيرٗا ﴿٣٦﴾ ئەوسا پێمان وتن: هەردووکتان بچن بۆ سەر ئەو قەومەی کە ئایەتەکانی
ئێمە بەدرۆ دەزانن و بڕوای پێ ناکەن (ئەوسا دوای ساڵەها سەرکەشی و یاخی بوون) بە توندو تیژی تێکمان
شکاندن بەسەر یەکداو لەناومان بردن. وَقَوۡمَ نُوحٖ لَّمَّا كَذَّبُواْ ٱلرُّسُلَ أَغۡرَقۡنَٰهُمۡ وَجَعَلۡنَٰهُمۡ لِلنَّاسِ ءَايَةٗۖ
وَأَعۡتَدۡنَا لِلظَّٰلِمِينَ عَذَابًا أَلِيمٗا ﴿٣٧﴾ قەومی نوح ـیش کاتێک بەرنامەی پێغەمبەرانیان بەدرۆ زانی (چونکە
بڕوا نە بوون بە پێغەمبەرێک بڕوا نەبوونە بە هەموویان) ئەوسا ئێمە نوقمی زریانەکەمان کردن و کردمانن بە
پەندو عیبرەت بۆ خەڵکی و سزایەکی بە ئێشمان بۆ ستەمکاران ئامادە کردووە. وَعَادٗا وَثَمُودَاْ وَأَصۡحَٰبَ ٱلرَّسِّ
وَقُرُونَۢا بَيۡنَ ذَٰلِكَ كَثِيرٗا ﴿٣٨﴾ هەروەها هۆزی عاد و ثمود خاوەن چاڵ و بیرەکان، چەندەها قەومی زۆری تریش
لە نێوانیاندا (کە خوانەناس بوون لەناومان بردن، ستەمکارانی هەموو سەردەمێک لە دەستی بە توانای ئێمە

دەرناچن). وَكُلًّا ضَرَبْنَا لَهُ ٱلْأَمْثَٰلَ ۖ وَكُلًّا تَبَّرْنَا تَتْبِيرًا ﴿٣٩﴾ بۆ هەمووانیان نمونەمان هێنایەوە (ساڵەهای دوورو
درێژ پێغەمبەرەکەیان لەناویاندا بوو، بەڵام کە هەر ڕێبازی بێباوەڕیان بەرنەدا) هەمووانیانمان بە سەختی لە ناو
برد و وردو خاشمان کردن. وَلَقَدْ أَتَوْا۟ عَلَى ٱلْقَرْيَةِ ٱلَّتِىٓ أُمْطِرَتْ مَطَرَ ٱلسَّوْءِ ۚ أَفَلَمْ يَكُونُوا۟ يَرَوْنَهَا ۚ بَلْ
كَانُوا۟ لَا يَرْجُونَ نُشُورًا ﴿٤٠﴾ خۆ (قورەیشیەکان و خەڵکێکی زۆر) سەردانی ئەو شارۆچکەیان کردووە کەکاتی
خۆی بەرد بارانی سەخت و دژواری بەسەردا باری، ئایا ئاسەواری ئەو کاول کاریەیان نەبینیووە؟ نەخێر هۆی
نە بینین نی یە، بەڵکو ئەوانە بەتەمای لێپرسینەوە و زیندوو بوونەوە نین؟ وَإِذَا رَأَوْكَ إِن يَتَّخِذُونَكَ إِلَّا هُزُوًا
أَهَٰذَا ٱلَّذِى بَعَثَ ٱللَّهُ رَسُولًا ﴿٤١﴾ ئەی پێغەمبەر ﷺ کاتێک خوانەناسان تۆ دەبینن بێجگە لە گاڵتە پێکردنت
نەبێت هیچ ڕێزێکت بۆ دانانێن دەڵێن: ئا ئەمەیە کە خوا کردوویەتی بە پێغەمبەرو ڕەوانەی کردووە؟! إِن كَادَ
لَيُضِلُّنَا عَنْ ءَالِهَتِنَا لَوْلَآ أَن صَبَرْنَا عَلَيْهَا ۚ وَسَوْفَ يَعْلَمُونَ حِينَ يَرَوْنَ ٱلْعَذَابَ مَنْ أَضَلُّ سَبِيلًا ﴿٤٢﴾
هەروەها دەڵێن: خەریک بوو لە پەرستنی خواکانمان وێڵمان بکات، ئەگەر ئێمە خۆڕاگر نەبووینایە لە سەر
پەرستنیان، جا لە داهاتوودا چاک بۆیان دەردەکەوێت، کاتێک کە سزاو ئازار دەبینن کێ زۆر گومڕاو
سەرلێشێواوە؟! أَرَءَيْتَ مَنِ ٱتَّخَذَ إِلَٰهَهُۥ هَوَىٰهُ أَفَأَنتَ تَكُونُ عَلَيْهِ وَكِيلًا ﴿٤٣﴾ ئایا نابینیت ئەو کەسەی
کە ئارەزووی خۆی کردۆتە خوای خۆی (شوێن نەفسی بەدکردار کەوتووە) ئایا تۆ دەتوانیت ئەوانە بپارێزیت لە
لادان و سەرکەشی؟ !(یاخود سنووریکیان بۆ دابنێیت؟ خەمت نەبێ بۆ کوێ دەچن؟). أَمْ تَحْسَبُ أَنَّ
أَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُونَ أَوْ يَعْقِلُونَ ۚ إِنْ هُمْ إِلَّا كَٱلْأَنْعَٰمِ ۖ بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلًا ﴿٤٤﴾ ئایا وادەزانیت زۆربەی
ئەوانە ڕاستیەکان دەبیستن، یان بیرو هۆشیان دەخەنە کار؟ ئەوانە ماڵات نە بێت، هیچی تر نین، بەڵکو
گومڕاتریشن لە ماڵات. أَلَمْ تَرَ إِلَىٰ رَبِّكَ كَيْفَ مَدَّ ٱلظِّلَّ وَلَوْ شَآءَ لَجَعَلَهُۥ سَاكِنًا ثُمَّ جَعَلْنَا ٱلشَّمْسَ
عَلَيْهِ دَلِيلًا ﴿٤٥﴾ ئایا نابینیت چۆن پەروەردگارت سێبەر درێژ دەکاتەوە، ئەگەر بیویستایە جێگیری دەکرد،
پاشان خۆریشمان کردووە بەبەڵگە و نیشانە لەسەر سێبەر (بە هۆیەوە دیمەنی جوانی جۆراو جۆر بە دروست
کراوان دەبەخشن). ثُمَّ قَبَضْنَٰهُ إِلَيْنَا قَبْضًا يَسِيرًا ﴿٤٦﴾ لەوەودوا بە شێنەیی ئەو سێبەرە بۆ لای خۆمان

دەگێڕینەوە و دەیگرینەوە (دیارە کە خوا دەیەوێت لە ڕێگەی ئەو دیاردەیەوە زاتی مەزنی فەرامۆش نەکەین).
وَهُوَ ٱلَّذِى جَعَلَ لَكُمُ ٱلَّيْلَ لِبَاسًا وَٱلنَّوْمَ سُبَاتًا وَجَعَلَ ٱلنَّهَارَ نُشُورًا ﴿٤٧﴾ هەر ئەو زاتەیە کە شەوی
کردووە بە پۆشاک بۆتان و خەویشی کردووە بە هۆی ماتیی و بێ دەنگیی و ئارامیی و ڕۆژیشی کردووە بە هۆی
بڵاو بوونەوە و کار و کۆشش. وَهُوَ ٱلَّذِىٓ أَرْسَلَ ٱلرِّيَٰحَ بُشْرًۢا بَيْنَ يَدَىْ رَحْمَتِهِۦ ۚ وَأَنزَلْنَا مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءً
طَهُورًا ﴿٤٨﴾ هەر ئەو زاتەیە کە بای شەماڵ دەنێرێت کە مژدەیەکە لەلایەن خوای میهرەبانەوە، (ئینجا
دەفەرموویت): ئێمەش لە ئاسمانەوە ئاوێکی پاک و خاوێنمان باراندووە (بە شێوەی باران و بەفرو تەرزە)...
لِّنُحْـِۧىَ بِهِۦ بَلْدَةً مَّيْتًا وَنُسْقِيَهُۥ مِمَّا خَلَقْنَآ أَنْعَٰمًا وَأَنَاسِىَّ كَثِيرًا ﴿٤٩﴾ وَلَقَدْ صَرَّفْنَٰهُ بَيْنَهُمْ لِيَذَّكَّرُوا۟
فَأَبَىٰٓ أَكْثَرُ ٱلنَّاسِ إِلَّا كُفُورًا ﴿٥٠﴾ تا بەهۆیەوە سەرزەوی نیشتمانی مردوو زیندوو بکەینەوە، هەتا ئاوی
خواردنەوەش ببەخشین بە ماڵات و خەڵکانێکی زۆر کە دروستمان کردوون. وَلَوْ شِئْنَا لَبَعَثْنَا فِى كُلِّ قَرْيَةٍ
نَّذِيرًا ﴿٥١﴾ خۆ ئەگەر بمانویستایە بۆ هەر شارو شارۆچکەیەک پێغەمبەرێک و یادخەرەوەیەکمان ڕەوانە دەکرد.
فَلَا تُطِعِ ٱلْكَٰفِرِينَ وَجَٰهِدْهُم بِهِۦ جِهَادًا كَبِيرًا ﴿٥٢﴾ تۆ ئەی پێغەمبەر بەردەوام بە لەسەر گەیاندنی
پەیامەکەت) و بە گوێی بێ باوەڕان مەکە و ملکەچیان مەبە و بەم قورئانە هەوڵ و کۆشش و خەباتێکی
گەورەیان لەگەڵدا بکە. ۞ وَهُوَ ٱلَّذِى مَرَجَ ٱلْبَحْرَيْنِ هَٰذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ وَهَٰذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا
بَرْزَخًا وَحِجْرًا مَّحْجُورًا ﴿٥٣﴾ هەر ئەو زاتەیە کە ئاوی دوو دەریا یان دوو ڕووبار لە پاڵ یەکدا (وەک خۆیان
دەهێلێتەوە و تێکەڵ نابن، چونکە چڕیان جیاوازە)، ئەمەیان شیرین و خۆش و سازگار، ئەوی تریان تفت و
تاڵە، لە نێوانیاندا بەربەست و کۆسپی فەراهەم هێناوە ناهێڵێت تێکەڵ ببن. وَهُوَ ٱلَّذِى خَلَقَ مِنَ ٱلْمَآءِ بَشَرًا
فَجَعَلَهُۥ نَسَبًا وَصِهْرًا ۗ وَكَانَ رَبُّكَ قَدِيرًا ﴿٥٤﴾ هەر ئەو زاتەیە کە ئاوی (مەنی) بەشەر دروست دەکات
(لەوەودواش زۆربەی پێکهاتەی لەشی هەر ئاوە) و کردوویەتی بە هۆی خزمایەتی (لە ڕێگەی پیاوەوە کۆمەڵێک
خزم دروست دەبێت هەروەها لە ڕێگەی ئافرەتەوە کۆمەڵێک)، بێگومان پەروەردگاری تۆ بەردەوام دەسەڵاتی
بێ سنوورە (لە هەموو بوارێکدا). وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ مَا لَا يَنفَعُهُمْ وَلَا يَضُرُّهُمْ ۗ وَكَانَ ٱلْكَافِرُ عَلَىٰ

رَبِّهِۦ ظَهِيرًا ﴿٥٥﴾ خوانەناسان لە جیاتی خوا شتێک دەپەرستن کە نە سوودیان پێدەگەیەنێت نە زیان و هەمیشە
و بەردەوام بێباوەڕ دژ بە بەرنامەی پەروەردگاری دەوەستێت. وَمَآ أَرۡسَلۡنَٰكَ إِلَّا مُبَشِّرٗا وَنَذِيرٗا ﴿٥٦﴾ ئەی
محمد ﷺ تۆمان ڕەوانە کردووە، مەگەر بۆ ئەوەی مژدەدەر بیت بە (ئیمانداران) ترسێنەر بیت (بۆ بێباوەڕان). قُلۡ
مَآ أَسۡـَٔلُكُمۡ عَلَيۡهِ مِنۡ أَجۡرٍ إِلَّا مَن شَآءَ أَن يَتَّخِذَ إِلَىٰ رَبِّهِۦ سَبِيلٗا ﴿٥٧﴾ بەو خەلکە بڵێ: من هیچ کرێ و
پاداشتێکم لە ئێوە ناوێت جگە لەوە کە ڕێ نیشاندەرم بۆ ئەو کەسەی دەیەوێت ڕێگەی بەرەو پەروەردگاری
بگرێتەبەرو مەبەستی ڕەزامەندی ئەو بێت. وَتَوَكَّلۡ عَلَى ٱلۡحَيِّ ٱلَّذِي لَا يَمُوتُ وَسَبِّحۡ بِحَمۡدِهِۦۚ وَكَفَىٰ بِهِۦ
بِذُنُوبِ عِبَادِهِۦ خَبِيرًا ﴿٥٨﴾ تۆ ئەی محمد ﷺ ، پشت ببەستە بەو زاتەی کە هەمیشە زیندووە و هەرگیز
نامرێت، بەردەوام تەسبیحات و سوپاس و ستایشی بکە، ئەوەندە بەسە بۆ ئەو زاتە کە بە هەموو گوناهو
تاوانی بەندەکانی ئاگایە و (هیچی لێ پەنهان نیە). ٱلَّذِي خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَ وَمَا بَيۡنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٖ
ثُمَّ ٱسۡتَوَىٰ عَلَى ٱلۡعَرۡشِۖ ٱلرَّحۡمَٰنُ فَسۡـَٔلۡ بِهِۦ خَبِيرٗا ﴿٥٩﴾ ئەو زاتەی کە ئاسمانەکان و زەوی و هەرچی وا لە
نێوانیاندایە لە ماوەی شەش ڕۆژدا دروستی کردووە، لەوەودوا لەسەر عەرش وتەختی فەرمانڕەوایی وەستاوە
(سەرنجی ئایەتی_٢_سورەتی- الرعد- بدە)، خوا پەروەردگارێکی میهرەبانە، (جا بۆ تێگەیشتن لە وردەکاری و
گرنگی بەدیهێنراوەکانی لە جیهانی ئەستێرەکان و کۆمەڵەی خۆر و ئادەمیزاد و گیانلەبەران و ڕووەک و... هتد) لە
کەسێکی ئاگاو زانا بپرسە!! وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ ٱسۡجُدُواْ لِلرَّحۡمَٰنِ قَالُواْ وَمَا ٱلرَّحۡمَٰنُ أَنَسۡجُدُ لِمَا تَأۡمُرُنَا وَزَادَهُمۡ
نُفُورٗا ۩ ﴿٦٠﴾ کاتێک بە خوانەناسان بوترێت سوژدە ببەن بۆ خوای میهرەبان (ئەو نەفامانە بەسەرکەشیەوە)
دەڵێن: ڕەحمان کێیە؟ خوای میهرەبان کامەیە؟ ئایا سوژدە بەرین بۆ کەسێک کە تۆ فەرمانمان پێ دەدەیت؟! تا
بێت فەرمانی خوا زیاتر ئەوانە تەرەو وێڵ دەکات. تَبَارَكَ ٱلَّذِي جَعَلَ فِي ٱلسَّمَآءِ بُرُوجٗا وَجَعَلَ فِيهَا سِرَٰجٗا
وَقَمَرٗا مُّنِيرٗا ﴿٦١﴾ زۆر گەورەو مەزنە ئەو زاتەی لە ئاسماندا چەندەها خولگەی گەورەی (بۆ هەسارەو
ئەستێرەکان) بەدیهێناوە، هەروەها چرایەکی پرشنگدار، کە خۆرە و مانگێکی ڕوناکیشی بۆ زەوی داین کردووە.
وَهُوَ ٱلَّذِي جَعَلَ ٱلَّيۡلَ وَٱلنَّهَارَ خِلۡفَةٗ لِّمَنۡ أَرَادَ أَن يَذَّكَّرَ أَوۡ أَرَادَ شُكُورٗا ﴿٦٢﴾ خوا؛ ئەو زاتەیە کە شەو و

ڕۆژی به شوێن یەكدا ڕێكخستووه كه فرسەتێكه بۆ ئەو كەسەی كه دەیەوێت یاداوەری وەربگرێت و
دەیەوێت سوپاسگوزاری ئەنجام بدات. وَعِبَادُ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلَّذِينَ يَمۡشُونَ عَلَى ٱلۡأَرۡضِ هَوۡنٗا وَإِذَا خَاطَبَهُمُ
ٱلۡجَٰهِلُونَ قَالُواْ سَلَٰمٗا ﴿٦٣﴾ بەندەكانی خوای میهرەبان ئەو كەسانەن كه زۆر به هێمنی و سەلاری بەسەر زەویدا
دەڕۆن، كاتێكیش نەفامان به قسه و قسەلۆكی ناخۆش بەرەنگاریان دەبن، له وەلامیاندا دەڵێن: سلاو (ڕەوشت
بەرزی خۆیان دەنوێنن). وَٱلَّذِينَ يَبِيتُونَ لِرَبِّهِمۡ سُجَّدٗا وَقِيَٰمٗا ﴿٦٤﴾ ئەوانەی كه شەوگار بۆ پەروەردگاریان به
سوژده و وەستاون و نوێژ دەبەنه سەر. وَٱلَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا ٱصۡرِفۡ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَۖ إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ
غَرَامًا ﴿٦٥﴾ ئەوانەی كه دەڵێن: پەروەردگارا، لەسزای ئاگری دۆزەخ بەدوورمان بكه و پەنامان بده، چونكه
سزاو ئازاری له كۆڵ نابێتەوه و بەردەوامه (بۆ ئەوكەسەی خوانەناس و یاخیه). إِنَّهَا سَآءَتۡ مُسۡتَقَرّٗا وَمُقَامٗا
﴿٦٦﴾ بەڕاستی ئەو دۆزەخه شوێن و نیشتەجێییەكی زۆر ناخۆش و ناسازه (ئاهو ناڵەو پەشیمانی بێ سنووره
تیایدا). وَٱلَّذِينَ إِذَآ أَنفَقُواْ لَمۡ يُسۡرِفُواْ وَلَمۡ يَقۡتُرُواْ وَكَانَ بَيۡنَ ذَٰلِكَ قَوَامٗا ﴿٦٧﴾ هەروەها بەندەكانی خوای
میهرەبان) ئەوانەن كه: كاتێک ماڵو سامانیان دەبەخشن و خەرجی دەكەن، نه زیادەڕەوی تێدا دەكەن و به
زایەی دەدەن، نه دەست نوقاو ڕەزیلیشن، بەڵكو لەو نێوانەدان (مام ناوەندین و له شتی بەسوود بەكاری
دەهێنن). وَٱلَّذِينَ لَا يَدۡعُونَ مَعَ ٱللَّهِ إِلَٰهًا ءَاخَرَ وَلَا يَقۡتُلُونَ ٱلنَّفۡسَ ٱلَّتِي حَرَّمَ ٱللَّهُ إِلَّا بِٱلۡحَقِّ وَلَا
يَزۡنُونَۚ وَمَن يَفۡعَلۡ ذَٰلِكَ يَلۡقَ أَثَامٗا ﴿٦٨﴾ هەروەها ئەوانەی هیچ جۆره خوایەكی تر لەگەڵ خوادا ناپەرستن،
كەسیش ناكوژن كه خوا كوشتنی حەرام كردبێت مەگەر به حەق و ڕەوا، هەروەها زینا ناكەن و نزیكی ناكەون،
جا ئەوەی ئەو جۆره كاره خراپانه ئەنجام بدات، ئەوه توشی سزا و ئازارو ڕیسوایی دەبێت. يُضَٰعَفۡ لَهُ
ٱلۡعَذَابُ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ وَيَخۡلُدۡ فِيهِۦ مُهَانًا ﴿٦٩﴾ له قیامەتیشدا ئازارو سزای بۆ چەند بەمرابەر دەكرێت وبه
زەلیلی و خەجاڵەتی و شەرمەزارییەوه دەبێت ژیانی تێدا بەرێته سەر. إِلَّا مَن تَابَ وَءَامَنَ وَعَمِلَ عَمَلٗا
صَٰلِحٗا فَأُوْلَٰٓئِكَ يُبَدِّلُ ٱللَّهُ سَيِّـَٔاتِهِمۡ حَسَنَٰتٖۗ وَكَانَ ٱللَّهُ غَفُورٗا رَّحِيمٗا ﴿٧٠﴾ مەگەر ئەو كەسەی تەوبه
بكات و باوەڕ بهێنێت وكار وكردەوەی چاكه ئەنجام بدات، ئا ئەو جۆره كەسانه خوا كار و كردەوه

خراپەکانیشیان بۆ دەگۆڕێت بە چاکە، چونکە هەمیشە و بەردەوام خوا لێخۆشبوو میهرەبانە (بەرامبەر خەڵکی
بە گشتی و ئەو جۆرە کەسانە بە تایبەتی). وَمَن تَابَ وَعَمِلَ صَٰلِحًا فَإِنَّهُۥ يَتُوبُ إِلَى ٱللَّهِ مَتَابًا ﴿٧١﴾ جا
ئەوەی کە تەوبە دەکات و کارو کردەوەی چاکە ئەنجام دەدات و بەتەمایە پەروەردگار تەوبەکەی لێوەربگرێت؛
ئەوە بێگومان دەگەڕێتەوە بۆ لای خوا بە تەوبەیەکی ڕاست ودروستەوە. وَٱلَّذِينَ لَا يَشْهَدُونَ ٱلزُّورَ وَإِذَا مَرُّواْ
بِٱللَّغْوِ مَرُّواْ كِرَامًا ﴿٧٢﴾ بەندەکانی خوای میهرەبان ئەوانەشن کە شایەتی ناحەق نادەن، هەرگیز لە شوێنێکدا
ئامادە نابن کە شایەتی ناحەقی تێدا ئەنجام دەدرێت و یان درۆی تێدا دەکرێت، کاتێکیش بە لای گەمە و گاڵە و
چەپۆکانی نەفاماندا تێدەپەڕن، بە هێمنی و لەسەرخۆیی و سەربەرزیەوە تێدەپەڕن. وَٱلَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُواْ بِـَٔايَٰتِ
رَبِّهِمْ لَمْ يَخِرُّواْ عَلَيْهَا صُمًّا وَعُمْيَانًا ﴿٧٣﴾ هەروەها ئەوانەش؛ کاتێک بە ئایەت و فەرمانەکانی پەروەردگاریان
بێدار بکرێنەوە، هەروا بەکەڕی و کوێری بەلایاندا تێناپەڕن (بەڵکو تێدەفکرن و لێکی دەدەنەوەو پاشان
پەیڕەوی دەکەن). وَٱلَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَٰجِنَا وَذُرِّيَّٰتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَٱجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا
﴿٧٤﴾ ئەوانەشن کە دەڵێن: پەروەردگارا لە هاوسەران و نەوەکانمان کەسانێکمان پێ ببەخشە کە ببنە مایەی ڕووناکی
دیدەمان و شادمانی دڵمان و بمان کە بە پێشەوا بۆ پارێزکاران و خواناسان. أُوْلَٰٓئِكَ يُجْزَوْنَ ٱلْغُرْفَةَ بِمَا
صَبَرُواْ وَيُلَقَّوْنَ فِيهَا تَحِيَّةً وَسَلَٰمًا ﴿٧٥﴾ ئەو جۆرە کەسانەی (کە باسکران) پاداشتیان ژوورە (ڕازاوە و بەرزو
خۆشەکانی بەهەشتە) لە بەرامبەر خۆگرتن و ئارامگرتنیانەوە، جا لەوێ بە سڵاو و درووود پێشوازیان لێدەکرێت
(بۆ هەمیشە دەحەوێنەوە تیایدا). خَٰلِدِينَ فِيهَا ۚ حَسُنَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ﴿٧٦﴾ بێگومان لە ناو ژوورەکانی
بەهەشتدا ژیانی کامەرانی و بەردەوام دەبەنە سەر، بەڕاستی جێگە وڕێگە و نیشتەجێییەکی خۆش و سازگار و
ڕازاوەیە. قُلْ مَا يَعْبَؤُاْ بِكُمْ رَبِّى لَوْلَا دُعَآؤُكُمْ ۖ فَقَدْ كَذَّبْتُمْ فَسَوْفَ يَكُونُ لِزَامًۢا ﴿٧٧﴾ تۆ ئەی محمد
صلى الله عليه وسلم پێیان بڵێ: (خەڵکینە) پەروەردگارم هیچ گوێتان پێ نادات و نرختان بۆ دانانێت، ئەگەر
دوعاو نزاو خواپەرستیتان نەبێت، کەچی زۆربەتان هەر پێغەمبەر و قورئانتان بە درۆزانی، ئەگەر بەردەوام
وابن، ئەوا سزاو تۆڵەی خوایی لە ئایندەدا یەخەتان پێ دەگرێت لە کۆڵتان نابێتەوە..........................